

N:o 140.

Af herr **J. P. Jansson** i Saxhyttan, om ändrad lydelse af § 26 mom. 1 i lagen angående tillsättning af presterliga tjänster den 26 oktober 1883.

Ehuru genom lagen angående tillsättning af presterliga tjänster den 26 oktober 1883 en förbättring inträdt uti förut varande förhållanden i fråga om dylika tjänsters tillsättande, är det dock uppenbart, att denna lag i just dess viktigaste del — den nemligen, som angår rösträtten — är långt ifrån tillfyllestgörande för att ens närmelsevis kunna anses tillfredsställa det hos allmänheten rådande, berättigade kraf, att åtminstone vid val af själasörjare personligheten måste tillerkännas någon betydelse, och icke allenast penningen eller förmögenheten intaga första rummet.

Redan 1868 års kyrkomöte uttalade i skrifvelse af den 6 oktober som sin mening, »att församlingarne borde erhålla större inflytande vid tillsättande af sin själasörjare, än dem för närvarande tillkomme.» Riksdagen kom också snart till enighet derom, att stadgandena om rösträtt och röstgrund vid prestval icke längre voro hållbara; men till följd af att vid fråga om, hvad som borde sättas i stället, olika meningar gjorde sig gällande, hvarvid en del uttalade sig för personlighetsprincipen och en annan för skattegrunden, blef frågans lösning fördröjd till 1883 års riksdag, då, som bekant, beslutades att bygga rösträtten på den allmänna kyrkostämmoförordningens grund samt således för rösträtt vid prestval antaga samma grunder, som för rösträtt å kyrkostämma; dock med den jemkning i församling å landet, att rösträtt, som tillkommer någon för andra beskattningsföremål än jordbruksfastighet, icke må åtnjutas

för mera än en femtedel af det röstetal, hvilket eljest bort tillkomma honom enligt den för omröstning å kyrkostämma gällande röstgrund, och att icke heller någon må i valet deltaga med större röstetal för jordbruksfastighet än en femtedel, och för andra beskattningsföremål än en femtiondedel af församlingens hela röstetal å kyrkostämma.»

Att genom denna förändring församlingarna i nämnvärd mån erhållit något större inflytande vid tillsättande af sin själasörjare, för såvidt detta kan ske genom i lag stadgade grunder för utöfvande af rösträtt, lärer väl ingen kunna påstå. Ty det är innehafvarne af de större jordbruksfastigheterna, som fortfarande äro de bestämmande vid val af prest, och om några få af dem förena sig, kunna de öfverrösta alla de andra. Jag vill såsom exempel härpå särskildt påpeka ett kyrkoherdeval, som nyligen egt rum i den församling jag tillhör, hvarvid fem personer blefvo med stor majoritet rådande, ehuru alla de andra röstande, uppgående till ett antal af tvåhundra personer, afgåfvo sina röster på en annan af de sökande, och hvilket val närmast föranledt mig att nu vidröra detta ämne. Så länge rösträttsbestämmelserna äro sådana, att dylika resultat, som det omnämnda, kunna vid valen uppstå, kan man enligt mitt förmenande med befogenhet säga, att församlingarnas rätt att utse själasörjare icke utgör någon sådan rätt.

Det kan för öfrigt icke vara gagneligt, hvarken för kyrkan i dess helhet, den särskilda församlingen, den enskilda församlingsmedlemmen, ej heller för presten, att lagen om rösträtt vid prestval är sådan, att några få i församlingen kunna tillsätta den prest, till hvilken de öfriga församlingsmedlemmarna icke hysa förtroende; och anser jag därför, att, om man icke vill att allmänheten skall mista sitt förtroende till kyrkan, det bör vara angeläget, att en ändring i nämnda lagbestämmelse med det snaraste göres.

Om jag således hyser en liflig öfvertygelse om nödvändigheten af en ändring i berörda lagrum och på grund deraf känner mig manad att framlägga ett förslag dertill, så är jag dock icke lika öfvertygad om i hvilken riktning, jag lämpligen bör framställa mitt förslag. För min del är personlighetsprincipen i förevarande fall den mest tilltalande, och jag skulle därför helst vilja vara med om att helt och hållet rifva ned den nuvarande byggnaden i fråga om rösträtt vid prestval och uppföra en ny sådan med nämnda princip såsom grund; men då jag icke har förhoppning, att Riksdagen skall vara villig att öfvergifva den grund, som antogs vid 1883 års riksdag, vill jag till Riksdagens ompröfning framlägga det förslag, att, med bibehållande af samma grund, begränsa rösträtten för innehafvarne af de större jordbruksfastigheterna i så vidsträckt mån, att icke magten kommer att hvila allenast i några få personers händer. För att en ändring häruti må komma att hafva

åsyftad verkan, synes det mig nödigt, att maximum för rösträtt, som tillkommer jordbruksfastighet, bestämmes till en tjugonedel af församlingens hela röstetal.

På grund häraf tillåter jag mig föreslå,

att Riksdagen ville för sin del besluta följande förändrade lydelse i § 26 mom. 1 uti lagen angående tillsättning af presterliga tjänster den 26 oktober 1883:

Rösträtt vid prestval tillkommer — — — — —

och att icke heller någon må i valet deltaga med större röstetal för jordbruksfastighet än en tjugonedel, och för andra beskattningsföremål — — — — —

skall bråkalet bortfalla.

Om remiss till vederbörligt utskott anhålles.

Stockholm den 27 januari 1893.

J. P. Jansson.